

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.411.003.03.2021

**Pan
Lech Melaniuk
Powiatowy Lekarz Weterynarii**

ul. Warszawska 16
21-400 Łuków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr S/21/003 Wykonanie planu finansowego i realizacja wybranych zadań powiatowych inspektoratów weterynarii w województwie lubelskim

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Łukowie, ul. Warszawska 16, 21-400 Łuków (dalej: PIW lub Inspektorat).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Lech Melaniuk, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łukowie (dalej: PLW), od 20 czerwca 2018 r. ¹ . Poprzednio, tj. od 28 kwietnia 2003 r. do 19 czerwca 2018 r., Powiatowym Lekarzem Weterynarii był Leszek Mioduski.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Wykonanie planu finansowego dochodów budżetowych i podejmowanie działań windykacyjnych.2. Realizacja planu finansowego wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich.3. Zatrudnienie i wynagrodzenia.4. Prawdliwość sporządzania sprawozdań budżetowych.5. Realizacja wybranych zadań powiatowego inspektoratu weterynarii.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2021 (do zakończenia czynności kontrolnych).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Piotr Kwaśniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/178/2021 z 25 listopada 2021 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli tom I str. 3-5)</p>

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie NIK Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Łukowie prawidłowo realizował plan finansowy dochodów i wydatków budżetowych, terminowo podejmował działania windykacyjne w stosunku do zaległości z tytułu dochodów budżetowych oraz zgodnie z przepisami sporządzał sprawozdania budżetowe, a także w zakresie operacji finansowych za III kwartał 2021 r.

Pracowników PIW zatrudniano w drodze otwartych i konkurencyjnych postępowań, a zlecenie zadań na zewnątrz było uzasadnione. Stwierdzona w tym zakresie nieprawidłowość dotyczyła dwukrotnego przedłużenia zatrudnienia urzędowych lekarzy weterynarii na podstawie zarządzeń PLW.

PLW podejmował niezwłocznie niezbędne działania w związku z wystąpieniem ognisk afrykańskiego pomoru świń (dalej: ASF) w sąsiednich powiatach i wyznaczeniem obszarów: zapowietrzonego i zagrożonych w powiecie łukowskim. Rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną (wybranych do kontroli NIK obszarów) zawierał aktualne dane, a brakujące dane identyfikacyjne tych podmiotów uzupełniono w trakcie kontroli NIK. Kontrolą weterynaryjną obejmowano wszystkie analizowane obszary działalności. Stwierdzona nieprawidłowość polegała

¹ Do 31 stycznia 2019 r. p.o. PLW.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. (dalej: ustawa o NIK).

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

na zrealizowaniu w 2019 r. mniejszej ilości kontroli dobrostanu w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną, od wymaganej w Instrukcji GLW⁴.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonanie planu finansowego dochodów budżetowych i podejmowanie działań windykacyjnych

Opis stanu faktycznego

1.1. Dochody PIW w 2021 r. wyniosły 5011,9 tys. zł⁶ i stanowiły 117,3% planu oraz odpowiednio: 117,3% i 107,8% dochodów zrealizowanych w 2019 r. (4274,4 tys. zł) i w 2020 r. (4649,9 tys. zł). Głównym źródłem dochodów były wpływy z opłat (m.in. za kontrole zwierząt przeznaczonych do wywozu i handlu, badania przed i poubojowe mięsa), uzyskane na podstawie art. 30 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej⁷. Wyniosły one w 2021 r. 4992,5 tys. zł i stanowiły 99,6% dochodów ogółem, w 2019 r. – 4221,4 tys. zł (98,8%), w 2020 r. 4517,5 tys. zł (97,2%).

W 2021 r. (do 1 grudnia) lekarze weterynarii wystawili łącznie 217 mandatów karnych na kwotę 28,2 tys. zł⁸, głównie za wykroczenia określone w: art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt⁹, art. 85 ust. 1a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt¹⁰, art. 111 i 118 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń¹¹, art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia¹². Upoważnienia do nakładania grzywnien zostały wystawione przez PLW na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2008 r. w sprawie nadania funkcjonariuszom Inspekcji Weterynaryjnej, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa uprawnień do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego¹³.

(akta kontroli tom I str. 10, 15-19, 20-28)

1.2. Należności pozostałe do zapłaty na 30 września 2021 r. wyniosły 454,6 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2019 r. i 2020 r. były wyższe odpowiednio o: 89,3 tys. zł i 443,5 tys. zł. Wynikały głównie z naliczonych opłat za czynności weterynaryjne. Zaległości z tytułu dochodów budżetowych na koniec III kwartału 2021 r. wyniosły 11,3 tys. zł i były o 9,5 tys. zł niższe od występujących na 31 grudnia 2019 r. i o 0,2 tys. zł wyższe niż na 31 grudnia 2020 r. Dotyczyły głównie grzywnien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (w 2019 r. – 12,5 tys. zł, w 2020 r. – 9 tys. zł, w 2021 r. – 6 tys. zł).

(akta kontroli tom I str. 10, 15-19, 29)

⁴ Instrukcja Głównego Lekarza Weterynarii nr GIWpr.02010-1/2015 z dnia 11 lutego 2015 r. w sprawie postępowania powiatowych lekarzy weterynarii przy przeprowadzaniu kontroli gospodarstw utrzymujących zwierzęta pod względem dobrostanu zwierząt oraz raportowania o przeprowadzonych kontrolach gospodarstw utrzymujących zwierzęta pod względem dobrostanu zwierząt z elementami zwalczania chorób zakaźnych (dalej: Instrukcja GLW lub wytyczne GLW).

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Dane wg sprawozdania miesięcznego Rb-27 za grudzień 2021 r.

⁷ Dz. U. z 2021 poz. 306, dalej: ustawa o IW.

⁸ Jednostkowa kwota mandatu wynosiła od 50 zł do 500 zł.

⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1542.

¹⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 1421, dalej: ustawa o ochronie zdrowia zwierząt.

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 2008, ze zm.

¹² Dz. U. z 2020 r. poz. 2021, ze zm.

¹³ Dz. U. z 2013 r. poz. 1213, ze zm.

Szczegółowym badaniem objęto działania windykacyjne w stosunku do pięciu tytułów zaległości na łączną kwotę 87,4 tys. zł, wynikających z kar nałożonych na zakład przemysłowy (80 tys. zł), trzech grzywien w celu przymuszenia (4 tys. zł) i niewpłaconych na rachunek bankowy Inspektoratu opłat pobranych przez urzędowego lekarza weterynarii za wykonane czynności. PLW, niezwłocznie po upływie terminu zapłaty należności, wysyłał do dłużników upomnienia i wystawiał tytuły wykonawcze w celu wszczęcia egzekucji przez organ egzekucyjny. W sprawie dotyczącej decyzji o nałożeniu kar pieniężnych w kwocie 80 tys. zł, po zakończeniu postępowania w drugiej instancji, zakład zapłacił wymaganą należność wraz z odsetkami.

W okresie od stycznia do listopada 2021 r. występowały zaległości z tytułu nieterminowych wpłat na rachunek dochodów budżetowych, dokonanych przez urzędowego lekarza weterynarii. Odsetki z tego tytułu naliczono jednorazowo za 11 miesięcy, łącznie w kwocie 84 zł. PLW wyjaśnił, że na 31 grudnia 2021 r. nie wystąpiły zaległości spowodowane nieterminowymi wpłatami od lekarzy wyznaczonych do realizacji czynności weterynaryjnych oraz od innych podmiotów (z wyjątkiem należności objętych egzekucją przez Urząd Skarbowy). W przypadku wystąpienia nieterminowych wpłat od lekarzy weterynarii, w PIW będzie rozważane rozwiązanie zawartej umowy w związku z niewywiązywaniem się lekarza z powierzonych obowiązków.

(akta kontroli tom I str. 30-126, 132-136)

W PIW nie opracowano sformalizowanych procedur postępowania w sprawie windykacji należności cywilnoprawnych. Nie wydzielono osobnego działu obsługi prawnej lecz zawarto umowę na realizację tej obsługi z kancelarią adwokacką. PLW wyjaśnił, że każdy z pracowników mógł zgłosić się do ww. kancelarii z prośbą o konsultację. Decyzję bądź postanowienia o znacznym stopniu trudności sporządzał adwokat, a w sprawach prostych bądź powtarzalnych – inspektor PIW. W przypadku grzywien w celu przymuszenia postanowienia wydawano na podstawie art. 119 i 122 ustawy z 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹⁴. Postanowienia wystawiane były przez pracownika merytorycznego (inspektora), zawierały również wezwanie do wykonania obowiązku wynikającego z decyzji administracyjnej. Po wykonaniu obowiązku określonego w tytule wykonawczym (wpłacie kosztów: egzekucyjnych i upomnień) nałożone a nieuiszczone lub nieściągnięte grzywiny w celu przymuszenia, podlegały umorzeniu, zgodnie z art. 125 ww. ustawy.

(akta kontroli tom I str. 127-128)

1.3. Prawidłowość odprowadzania dochodów budżetowych zweryfikowano na podstawie analizy wyciągów bankowych z sierpnia 2021 r. Pobrane dochody odprowadzano na odpowiedni rachunek dochodów centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa w terminach określonych w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa¹⁵.

(akta kontroli tom I str. 161-166)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności PIW w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Inspektoratu w badanym zakresie. PIW prawidłowo realizował dochody budżetowe, terminowo przekazywał je na rachunek bankowy Ministerstwa Finansów i podejmował właściwe działania w celu windykacji należności budżetowych.

¹⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1427, ze zm.

¹⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 259.

2. Realizacja planu finansowego wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

2.1. Wydatki budżetowe PIW w 2021 r. wyniosły 9115,1 tys. zł i stanowiły 99,9% planu po zmianach. Poniesione zostały w rozdziałach:

- 01022 – Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego – w kwocie 2296,4 tys. zł, stanowiącej 99,8% planu po zmianach (2299,9 tys. zł) oraz 127,5% i 92,2% wydatków wykonanych w 2019 r. (1801,7 tys. zł) i w 2020 r. (2489,9 tys. zł);
- 01034 – Powiatowe inspektoraty weterynarii – w kwocie 6818,7 tys. zł, stanowiącej 99,9% planu po zmianach (6819,3 tys. zł) oraz 109,8% i 114,4% wydatków wykonanych w 2019 r. (6208,5 tys. zł) i w 2020 r. (5959,9 tys. zł).

(akta kontroli tom I str. 10-12, 167-178)

W 2021 r. nie ponoszono wydatków na realizację projektów dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej. W latach 2019-2020 wyniosły one odpowiednio: 571,4 tys. zł i 369,7 tys. zł i przeznaczone były na realizację programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzanie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie.

(akta kontroli tom I str. 12)

W latach 2019-2021 główne kierunki wydatkowania środków finansowych dotyczyły: wypłaty wynagrodzeń pracowników PIW i lekarzy weterynarii wyznaczonych do wykonywania monitoringu chorób zwierząt, m.in.: choroby Aujeszky'ego, ASF, brucelozę oraz prowadzących nadzór w ubojniach na terenie powiatu łukowskiego, odszkodowań za zwierzęta padłe lub poddane przymusowemu ubojowi (wskutek wykrytych chorób), zakupu materiałów do pobierania próbek w kierunku chorób odzwierzęcych, materiałów biurowych, paliwa, mediów.

(akta kontroli tom I str. 179-192)

PLW wyjaśnił, że środki finansowe ujęte w planie wydatków budżetowych na 2022 r. zapewniają finansowanie działalności Inspektoratu. Również w latach poprzednich przyznane środki (w ustawie budżetowej i z rezerw celowych) były wystarczające. Problem stanowiło opóźnienie w uruchomieniu rezerw celowych, co skutkowało powstaniem zobowiązań oraz koniecznością odraczania terminów ich płatności. PLW wskazał również na trudności z planowaniem wydatków na zwalczanie ognisk chorób zakaźnych, które stanowią znaczną część budżetu, a w przypadku niewystąpienia ogniska pozostają niewykorzystane.

(akta kontroli tom I str. 193-199)

2.2. W 2021 r. plan wydatków PIW zwiększono z rezerwy celowej (pozycja 12) o 1378,7 tys. zł, z tego 1010,9 tys. zł w rozdziale 01022 oraz 367,8 tys. zł w rozdziale 01034). Do 30 listopada 2021 r. wydatkowano 1045,7 tys. zł. Wnioskowanie o środki z rezerw wynikało z faktycznych potrzeb PIW. Otrzymane środki finansowe przeznaczono na: wynagrodzenia lekarzy, pobierających krew od trzody chlewnej w kierunku ASF, prowadzących kontrole bioasekuracji oraz nadzorujących działalność zakładów, odstrzały dzików, odszkodowania w związku ze zwalczaniem ognisk chorób, ubezpieczenie mienia, zakup: dóbr i usług związanych z bieżącym utrzymaniem PIW, odczynników.

PLW skierował 16 grudnia 2021 r. do Lubelskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii wniosek o wydanie decyzji blokującej wydatki budżetowe z rezerwy celowej poz. 12 w kwocie 250 tys. zł. Przyczyną niewykorzystania tych środków było zmniejszenie ilości wykonywanych badań trzody chlewnej w związku ze zniesieniem od 1 września 2021 r. obowiązku pobierania krwi do badań przed ubojem na użytek

własny i przed przemieszczeniem oraz zmniejszeniem pogłowia zwierząt ze względu na likwidację gospodarstw niespełniających zasad bioasekuracji.

(akta kontroli tom I str. 200-213, 312-316)

2.3. Badanie 21 wydatków na kwotę ogółem 209,6 tys. zł (2,3% wydatków PIW)¹⁶ wykazało, że zostały prawidłowo skalkulowane i poniesione zgodnie z procedurami zawartymi w „Regulaminie udzielania zamówień na dostawy, usługi i roboty o wartości szacunkowej nieprzekraczającej równowartości kwoty 30 tys. euro w PIW” (obowiązującym od 2 stycznia 2015 r.) oraz w „Regulaminie udzielania zamówień publicznych w PIW o wartości nieprzekraczającej kwoty 130 tys. zł” (wprowadzonym w życie 2 listopada 2021 r.). Wydatki zostały dokonane do wysokości kwot ujętych w planie finansowym, były zrealizowane terminowo, w sposób gospodarny i służyły realizacji celów PIW.

(akta kontroli tom I str. 214-309)

Ponadto skontrolowano wydatek w kwocie 3 tys. zł, poniesiony w lipcu 2020 r. ze środków rezerwy celowej poz. 12 na zakup czterech rejestratorów do ewidencjonowania czasu pracy lekarzy weterynarii w zakładach objętych nadzorem PIW. Zakupu dokonano w związku z pismem Głównego Lekarza Weterynarii (dalej: GLW) z 2 marca 2020 r., skierowanym do jednostek podległych, w których sygnalizowano nieprawidłowości w zakresie rzetelności wykonywania czynności przez urzędowych lekarzy weterynarii w zakładach nadzorowanych, dotyczące głównie rozbieżności pomiędzy deklarowanymi przez lekarzy przepracowanymi godzinami pracy w zakładach a pracą rzeczywiście przez nich wykonaną. Zakupione rejestratory przyjęto na stan ewidencji przedmiotów w użytkowaniu w Inspektoracie oraz wprowadzono (z dniem 1 września 2020 r.) „Regulamin ewidencjonowania czasu pracy urzędowych lekarzy weterynarii, wyznaczonych do nadzoru nad wybranymi zakładami produkującymi środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego”. PLW wyjaśnił, że jego obowiązkiem była wypłata środków finansowych za faktycznie wykonane obowiązki przez urzędowych lekarzy weterynarii, dlatego podjął inicjatywę wdrożenia systemu gwarantującego skuteczny nadzór nad obecnością i wykonywaniem przez nich zadań w zakładach objętych wyznaczeniem. Wprowadzono system rejestrowania czasu pracy przy pomocy rejestratorów, który funkcjonuje w trzech największych zakładach powiatu łukowskiego (wszystkie urządzenia są używane, w jednym zakładzie – dwie sztuki ze względu na specyfikę pracy). Usprawniony system obecności dzięki urządzeniom gwarantuje rzetelne wydatkowanie środków budżetowych.

Do wyjaśnienia PLW załączył oświadczenie urzędowego lekarza weterynarii z 1 września 2020 r., który po przeprowadzonej przez PIW kontroli, zobowiązał się do odpracowania 20 godzin stanowiących rozbieżność w zapisach listy obecności i książki wejść i wyjść z zakładu, do którego został wyznaczony w celu wykonywania nadzoru. Z załączonej dokumentacji wynikało, że kwota wypłacona za nieprzepracowane godziny została potrącona z wynagrodzenia lekarza za wrzesień 2020 r.

(akta kontroli tom I str. 177-178, 310-340)

2.4. Według sprawozdania Rb-28 za grudzień 2021 r. zobowiązania PIW wyniosły 637,9 tys. zł i były o 8,1% wyższe od zobowiązań na koniec 2020 r. (590 tys. zł). Wynikały głównie z naliczenia: dodatkowego wynagrodzenia rocznego dla pracowników Inspekcji, wynagrodzeń bezosobowych i pochodnych od wynagrodzeń. W 2021 r. zobowiązania wymagalne nie wystąpiły, w 2020 r. natomiast wyniosły

¹⁶ Zbadano najwyższe kwotowo wydatki bieżące poniesione w 2021 r. (do listopada) na: zakup materiałów i wyposażenia (pięć o wartości 49,7 tys. zł), szkolenia (pięć, 9 tys. zł), podróże służbowe krajowe (cztery, 0,1 tys. zł), zakup usług remontowych (pięć, 13,9 tys. zł) oraz wydatki majątkowe (136,9 tys. zł).

20,8 tys. zł na 30 kwietnia i 4 tys. zł na 31 maja i dotyczyły wynagrodzeń lekarzy weterynarii wyznaczonych do realizacji zadań PIW związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt (pobieranie krwi od trzody chlewnej do badania w kierunku chorób zakaźnych). Powstanie zobowiązań spowodowane było późnym uruchomieniem środków z rezerwy celowej budżetu państwa. Nie ponoszono kosztów z tytułu odsetek od zobowiązań.

(akta kontroli tom I str. 341-361)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności PIW w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Inspektoratu w badanym zakresie. Objęte kontrolą wydatki dokonane zostały zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

OBSZAR

3. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Opis stanu
faktycznego

3.1. Przeciętne zatrudnienie w PIW w 2021 r. (do 30 września) wyniosło 19,4 etatu i było o 3,3 etatu większe niż w 2019 r. Zatrudnienie w zespole ds. zdrowia i ochrony zwierząt nie zmieniło się i wynosiło 5,9 etatu, natomiast w Zespole ds. bezpieczeństwa żywności, pasz i utylizacji wzrosło z 3,6 do 6,6 etatu.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w PIW w 2021 r. (do 30 września) wyniosło 5928,55 zł i było o 518,75 zł (tj. o 9,6%) wyższe niż w 2019 r.

(akta kontroli tom I str. 12, 362-371)

3.2. W latach 2017-2021 (do 30 listopada) do pracy w PIW przyjęto 17, a z pracy odeszło 18 osób, w tym dwie w związku z przejściem na emeryturę.

Analiza dwóch postępowań w sprawie zatrudnienia pracowników w PIW wykazała, że nabór na stanowiska w służbie cywilnej był otwarty i konkurencyjny, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej¹⁷. Zatrudnione osoby posiadały wymagane kwalifikacje na stanowiska: inspektora weterynaryjnego i referenta.

(akta kontroli tom I str. 12-13 372-391)

Na realizację zadań PIW w Zespole ds. zdrowia i ochrony zwierząt zawarto od 30 w 2020 r. do 78 w 2018 r. umów cywilno-prawnych z lekarzami weterynarii, a w Zespole ds. bezpieczeństwa, żywności, pasz i utylizacji – od 48 w 2021 r. do 52 w 2018 r.¹⁸.

Ważność umów cywilno-prawnych zawartych z lekarzami weterynarii, wyznaczonymi do realizacji czynności weterynaryjnych na podstawie decyzji PLW wydanych w 2018 r. i w 2019 r. oraz ważność upoważnień udzielonych tym lekarzom, została przedłużona odpowiednio do 31 stycznia 2019 r. i 2020 r. na mocy zarządzeń PLW z dnia 27 grudnia 2018 r. i z 13 grudnia 2019 r. (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli tom I str. 12-13, 392-402)

PLW wyjaśnił, że zatrudnienie w PIW nie jest wystarczające do wykonywania wszystkich nałożonych i stale zwiększających się obowiązków. Zadania z zakresu bezpieczeństwa żywności są efektywniej wykonywane przez zatrudnionych na umowę o pracę inspektorów. Natomiast w przypadku zadań z zakresu zwalczania chorób zakaźnych, nie ma możliwości wykonania wszystkich czynności przez pracowników PIW, w szczególności z powodu nieregularności prowadzenia akcji monitoringowych oraz braku możliwości zatrudnienia osób w ilości wystarczającej

¹⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 1233, ze zm., dalej: ustawa o służbie cywilnej.

¹⁸ Jeden lekarz mógł być wyznaczony do realizacji kilku czynności weterynaryjnych.

do zwalczania ognisk chorób zakaźnych. W związku z przyznaniem dodatkowych etatów zrezygnowano z wyznaczenia lekarzy weterynarii do nadzoru nad działalnością nadzorowaną w czterech zakładach, a czynności te przejęli inspektorzy. Konieczne jest wyznaczenie lekarzy urzędowych do nadzoru nad ubojem zwierząt, rozbiorem i przetwórstwem mięsa oraz do czynności związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt na podstawie art. 16 ustawy o IW.

(akta kontroli tom I str. 132, 136)

Analiza pięciu decyzji, wydanych na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy o IW, wykazała, że określono w nich zadania zlecone do wykonania lekarzom weterynarii, m.in. sprawowanie nadzoru nad ubojem zwierząt, badania przed i po uboju, badania weterynaryjne mięsa, badania mięsa na użytek własny, sprawowanie nadzoru nad rozbiorem, przetwórstwem, przechowywaniem mięsa, a także wystawianie wymaganych świadectw zdrowia. W następstwie ww. decyzji zawarto z lekarzami weterynarii umowy cywilno-prawne na realizację zadań PIW i nadano im upoważnienia do wykonywania czynności.

Wydatki związane z realizacją ww. umów ponoszone były zgodnie z art. 17 ustawy o IW. Wypłat za wykonane czynności dokonywano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 stycznia 2018 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii¹⁹. PLW wyjaśnił, że czas pracy lekarzy weterynarii zatrudnionych na podstawie umów zleceń jest różny w zależności od rodzaju zleconych czynności. W przypadku nadzoru nad ubojem zwierząt godziny pracy lekarzy są związane z pracą zakładów, w związku z czym praca tych lekarzy dość często wykonywana jest poza godzinami pracy Inspektoratu, a wynagrodzenie zależy od pory i od dnia wykonywania tych czynności (praca po godzinie 18 oraz w soboty i święta jest wyżej płatna). Czas pracy w zakładach jest rejestrowany za pomocą czytników kart magnetycznych. W przypadku pobierania prób do badań, urzędowy lekarz nie jest związany godzinami i sam decyduje, kiedy te próby pobrać, aby wywiązać się z zawartej umowy i nie generować dodatkowych kosztów dojazdu.

(akta kontroli tom I str. 95-104, 132-137, tom II str. 3-55)

3.3. Wydatki na wynagrodzenia pracowników Inspektoratu w 2021 r. wyniosły 1454,9 tys. zł i stanowiły 100% planu po zmianach i były o 409,7 tys. zł (39,2%) większe niż w 2019 r. i o 84,4 tys. zł (6,2%) większe niż w 2020 r.

Nagrody uznaniowe wypłacono w 2019 r. 19 pracownikom (na kwotę 159,5 tys. zł), w 2020 r. – 19 (88 tys. zł), w 2021 r. (do 30 listopada) – 17 (55,8 tys. zł), a premie uznaniowe odpowiednio: trzem (9,8 tys. zł), czterem (9,6 tys. zł) i trzem pracownikom (5,1 tys. zł).

Wynagrodzenia z tytułu umów cywilno-prawnych i decyzji o wyznaczeniu lekarzy weterynarii w 2019 r. wyniosły 4207,1 tys. zł, w 2020 r. 3715,1 tys. zł, a w 2021 r. (do końca listopada) – 3854,3 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 13, 177)

W PIW od 25 kwietnia 2018 r. obowiązywał Regulamin przyznawania nagród pieniężnych i premii. PLW wyjaśnił, że wcześniej nagrody były przyznawane za szczególne osiągnięcia w pracy oraz w związku z odpowiedzialnością pracownika towarzyszącą zajmowanemu stanowisku. Nagrody te były zróżnicowane.

W okresie obowiązywania ww. regulaminu nagrody i premie przyznawano przynajmniej raz w roku, zgodnie z jego regulacjami. W lipcu 2020 r. przyznano nagrody w kwocie 40,6 tys. zł (od 0,5 tys. zł do 3 tys. zł), a w lipcu 2021 r. –

¹⁹ Dz. U. poz. 129, ze zm.

19,1 tys. zł (od 0,5 tys. zł do 2 tys. zł). Informacje o ich przyznaniu umieszczano w aktach osobowych pracowników, zgodnie z art. 105 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy²⁰.

(akta kontroli tom I str. 132-137, tom II str. 56-73)

PLW wskazał, że największe problemy w funkcjonowaniu PIW były związane z wyznaczaniem urzędowych lekarzy weterynarii, nadzorem nad ich pracą i finansowaniem ich działań oraz z niedostosowaniem polskich uregulowań prawnych do unijnych. PLW wskazał na brak stabilności w pracy lekarzy, częstą niedyspozycyjność, a także niski poziom wiedzy. Podał, że „urzędowi lekarze weterynarii niebędący pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej są wynagradzani o wiele lepiej niż inspektorzy kontrolujący ich pracę (np. godzina pracy inspektora do spraw bezpieczeństwa żywności z tytułem lekarza weterynarii wyceniona jest na 38,86 zł, podczas gdy godzina pracy urzędowego lekarza weterynarii nadzorującego zakłady – na 74,58 zł), przy tym efektywność pracy i odpowiedzialność inspektorów jest nieporównywalnie większa niż lekarzy urzędowych. Zakres zadań inspektorów jest szerszy i bardziej skomplikowany, wymagający większego zaangażowania i wiedzy, a czynności wykonywane przez urzędowych lekarzy weterynarii w zakładach mięsnych są jednorodne i powtarzalne. Problem ten zauważyli inspektorzy FSIS (Agencja Bezpieczeństwa Żywności USA), żądając od strony polskiej zatrudnienia w zakładach produkujących na rynek USA inspektorów państwowych. Np. w jednym zakładzie do 15 lipca 2019 r. nadzór prowadzony był przez lekarzy urzędowych niebędących pracownikami PIW, a od tego czasu – sprawowany jest przez inspektorów PIW. W okresie od stycznia do 15 lipca w zakładzie nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości skutkujących nałożeniem mandatu karnego, a w drugiej połowie roku inspektorzy nałożyli 21 takich mandatów oraz wydano pięć decyzji administracyjnych w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w pracy zakładu. Wyznaczeni lekarze weterynarii, poprzez zdominowaną przez siebie Izbę Lekarsko-Weterynaryjną, starają się wywierać nacisk na organy, w szczególności żądając rezygnacji z egzaminów przed wyznaczeniami, niesprawdzania efektów ich pracy oraz obecności w miejscu pracy (jako zawód zaufania publicznego nie powinni podlegać kontroli), zatrudniania jedynie w wybranych przez siebie zakładach i w godzinach im odpowiadających, zlecenia czynności wyznaczonym lekarzom, mimo możliwości wykonania tych czynności przez inspektorów PIW. Wyznaczeni lekarze weterynarii w rzeźniach opłacani są ze środków zakładu, a wynagrodzenie zależne jest od ilości ubitych sztuk, powoduje to z kolei ich niechęć do zwolnienia lub zatrzymania pracy zakładu oraz podejmowania dodatkowych czynności wymaganych prawem unijnym. O ile do przeprowadzania akcji monitoringowych chorób zakaźnych zasadnym jest korzystanie z pomocy urzędowych lekarzy weterynarii, o tyle przy nadzorze nad zakładami produkującymi żywność znacznie lepiej sprawdzają się etatowi pracownicy Inspekcji.

Według PLW, problemem było również finansowanie nowych etatów ze środków rezerwy celowej. Środki przyznawano na konkretny etat, a nowo zatrudniona osoba otrzymywała dużo wyższe wynagrodzenie niż pozostali pracownicy na takim samym stanowisku. Ustawa o służbie cywilnej wymaga zatrudnienia nowo przyjętego pracownika na okres 12 miesięcy, natomiast w przypadku korzystania z rezerwy celowych okres zatrudnienia nie może być dłuższy niż wynikający z decyzji o przyznaniu środków.

PLW wskazał ponadto na sytuacje, w których zmieniało się prawo unijne, a polskie przepisy były do niego niedostosowane albo „stosowane w przypadkach

²⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 1320, ze zm.

nieuregulowanych przez prawo unijne”. Przykładowo Rozporządzenie Parlamentu i Rady UE 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”)²¹ weszło w życie 21 kwietnia 2016 r. i łącznie z rozporządzeniami wykonawczymi stanowi prawo o zdrowiu zwierząt. Tymczasem polskie rozporządzenie w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem ASF zostało zastąpione nowym (o tym samym tytule) dopiero 10 sierpnia 2021 r. Do tego czasu poprzednie rozporządzenie powinno być stosowane „w zakresie w jakim nie jest sprzeczne z prawem unijnym”. Rodziło to wątpliwości interpretacyjne i różne stosowania prawa w różnych powiatach. Obowiązujące wtedy wzory świadectw zdrowia nie były zgodne z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2021/605 z dnia 7 kwietnia 2021 r. ustanawiającym szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń²². Również aktualnie obowiązujące rozporządzenie w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem ASF nie jest w pełni zgodne z przytoczonym wyżej rozporządzeniem unijnym, co w dalszym ciągu powoduje różną interpretację przepisów przez organy pierwszej instancji.

(akta kontroli tom I str. 193-199)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Zarządzeniami nr 8a/2018 z 27 grudnia 2018 r. oraz nr 13/2019 z 13 grudnia 2019 r. PLW, mając na uwadze przedłużające się procedury naboru lekarzy wyznaczonych wynikające m.in. z wejścia w życie przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r.²³, przedłużył odpowiednio do: 31 stycznia 2019 r. i 31 stycznia 2020 r. wszystkie umowy, zawarte na podstawie decyzji PLW o wyznaczeniu urzędowych lekarzy weterynarii oraz upoważnienia do przeprowadzania m.in. kontroli i nakładania grzywien w drodze mandatów. Termin ważności ww. umów i decyzji upływał z końcem 2018 r. oraz z dniem 13 grudnia 2019 r. W związku z powyższym w styczniu 2019 r. i od 14 grudnia 2019 r. do 31 stycznia 2020 r. urzędowi lekarze weterynarii wykonywali pracę bez należytego umocowania.

PLW wyjaśnił, że obsada lekarzy w styczniu 2019 i grudniu 2020 r. była taka sama, jak w grudniu w poprzednich latach. Dodatkowo, żaden z lekarzy wyznaczonych nie zakwestionował takiego sposobu uregulowania przedmiotu zlecenia w jednym miesiącu (styczniu 2019 i styczniu 2020 r.). Poza dwoma przypadkami wydania zarządzeń, na mocy których przedłużono umowy, nie było innych takich sytuacji. Każdorazowo przeprowadzany jest nabór i wydawane są umowy, decyzje i upoważnienia nieprzekraczające okresu 12 miesięcy.

Wyjaśnienia dotyczące przedmiotowej sprawy były przedkładane GLW, który w piśmie z 19 stycznia 2021 r. stwierdził, że przyjmuje do wiadomości, że ww. czynności PLW miały na celu zapewnienie ciągłości wykonywania zadań na terenie powiatu, „niemniej jednak należy podkreślić, że nie dopuszcza się przedłużania

²¹ Dz. U. UE L 84 z 31 marca 2016 r. str. 1, ze zm.

²² Dz. U. UE L 129 z 15 kwietnia 2021 r., str. 1, ze zm.

²³ W sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/ 74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/ EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) - Dz. U. UE L 95 z 7 kwietnia 2017 r., str. 1, ze zm.

umów cywilnoprawnych i decyzji administracyjnych poprzez wydawanie zarządzeń, które są aktami prawa wewnętrznego obowiązującego w danej jednostce i jako akty o charakterze jednostronnym nie mogą wpływać na treść ww. dokumentów”. GLW przypomniał o potrzebie odpowiednio wcześniejszego zadbania o zabezpieczenia potrzeb w ramach ewentualnych wyznaczeń poprzez zmianę decyzji administracyjnych w przedmiocie wyznaczenia i towarzyszących im umów lub wydanie nowych decyzji i zawarcie odpowiednich umów w tym zakresie.

(akta kontroli tom I str. 392-402, tom II str. 74-82)

OCENA CZĄSTKOWA

Wydatki na wynagrodzenia pracowników wykonano w granicach limitów określonych w planie finansowym Inspektoratu, nagrody przyznawane były zgodnie z ustalonymi zasadami. Pracowników zatrudniano w drodze otwartych i konkurencyjnych postępowań, a zlecenie zadań na zewnątrz było uzasadnione. Stwierdzona nieprawidłowość polegała na przedłużeniu w grudniu 2018 r. i 2019 r. o ok. miesiąc, w drodze zarządzeń PLW, okresu obowiązywania: umów zawartych z lekarzami weterynarii w związku z wyznaczeniem ich do realizacji zadań Inspektoratu oraz upoważnień wystawionych tym lekarzom.

OBSZAR

4. Prawdliwość sporządzania sprawozdań budżetowych

Opis stanu faktycznego

4.1. Sprawozdania PIW za III kwartał 2021 r.:

- Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych,
 - Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych,
 - Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa,
 - Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych,
 - Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji
- sporządzone zostały prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ksiąg rachunkowych. Sprawozdania terminowo przekazano do Lubelskiego Wojewódzkiego Inspektora Weterynarii (dysponenta II stopnia).

Analiza obrotów na koncie wydatków budżetowych w maju 2021 r. nie wykazała nieprawidłowości. Zaewidencjonowane operacje były zgodne z § 9 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i trybu dokonywania operacji na rachunkach bankowych prowadzonych dla obsługi budżetu państwa w zakresie krajowych środków finansowych oraz zakresu i terminów udostępniania informacji o stanach środków na tych rachunkach²⁴.

(akta kontroli tom II str. 221-249)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności PIW w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych Inspektoratu za III kwartał 2021 r. Zostały one sporządzone terminowo i prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ksiąg rachunkowych.

OBSZAR

5. Realizacja wybranych zadań powiatowego inspektoratu weterynarii

Opis stanu faktycznego

5.1. Liczba podmiotów ujęta w rejestrach podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną przez PIW na koniec 2020 r. wyniosła 5250, natomiast na dzień 30 listopada 2021 r. – 5046. Ponadto w rejestrze podmiotów paszowych, utylizacji i żywnościowych ujętych było odpowiednio: 1229 i 1172 podmioty.

(akta kontroli tom II str. 250-253)

²⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 188.

Rejestr prowadzony był w postaci elektronicznej, w aplikacji Vet-Link. PLW wyjaśnił, że system powiązany z bazą Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej: ARiMR), która była aktualizowana kilka razy w roku. Podmiot, który zakończył działalność powinien zgłosić ten fakt do Biura Powiatowego ARiMR. Rolnicy po realizacji nakazów wynikających z decyzji nie zgłaszali tego do biura Agencji i nie aktualizowali stanu pogłowia trzody chlewnej w swoich gospodarstwach. W związku z powyższym dane z systemu Vet-Link, jak również z Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt nie odzwierciedlały stanu faktycznego, zarówno odnośnie liczby stad, jak i utrzymywanego pogłowia. Podmioty, które nie zgłaszały informacji o zakończeniu działalności nadal traktowano jako aktywne. Programy te nie są ze sobą tożsame i powodują duże rozbieżności w ilości siedzib stad utrzymujących trzodę chlewną. PLW nie ma możliwości na trwałe usunąć podmiotu z bazy, jeżeli ten figuruje nadal w bazie ARMiR. W związku z powyższym PLW zweryfikował wszystkie gospodarstwa utrzymujące trzodę chlewną i na dzień dzisiejszy posiada aktualny spis siedzib stad.

(akta kontroli tom II str. 250-253)

Rejestr prowadzono zgodnie z wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 kwietnia 2018 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną na podstawie przepisów o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt²⁵, jednak nie zawierał on wszystkich elementów wymaganych w art. 11 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, po zmianach wprowadzonych ustawą z dnia 23 września 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt²⁶ (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli tom II str. 250-252, 271-284)

PLW wyjaśnił, że rejestry podmiotów nadzorowanych prowadzone są systemach informatycznych. Podmioty wymagające wpisu do rejestru na podstawie ustawy o ochronie zdrowia zwierząt znajdowały się w systemie Vet-Link, zakupionym i obsługiwanym przez podmiot wyłoniony przez Główny Inspektorat Weterynarii. Organy Inspekcji Weterynaryjnej mają dostęp do systemu w zakresie zależnym od posiadanych uprawnień, a każdy wpis dokonany przez PIW jest przekazywany automatycznie do Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii. Zgodnie z obowiązkami nałożonymi przez GLW, wszelkie dane w zakresie podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną organ przekazuje w postaci sprawozdań okresowych.

(akta kontroli tom II str. 250-258)

5.2. W latach 2019-2021 na terenie powiatu łukowskiego funkcjonowały (wg bazy Vet-Link) dwie ферmy zwierząt futerkowych. Były one corocznie kontrolowane pod kątem dobrostanu przez upoważnionych pracowników PIW, zgodnie z Instrukcją GLW.

W zakresie kontroli dobrostanu ferm drobiu w latach 2019-2020 spełnione zostały wytyczne GLW, dotyczące objęcia kontrolą 5% tych gospodarstw. W 2019 r. na terenie powiatu łukowskiego wg bazy Vet-Link zaewidencjonowanych było 47 ferm drobiu, w 2020 r. – 48, z których skontrolowano odpowiednio: 12 (25,3%) i 14 (29,2%). W 2021 r. z 53 podmiotów skontrolowano dwa, tj. 3,8%. PLW wyjaśnił, że wynikało to z wydanego przez GLW zalecenia ograniczenia kontroli m.in. dobrostanu zwierząt z powodu epidemii COVID-19 oraz analizy: prowadzonych przez PLW rejestrów, ryzyka i kontroli dobrostanu wykonanych w latach ubiegłych, które nie wykazywały uchybień lub hodowcy w trybie pilnym zrealizowali zalecenia. Ponadto na ilość kontroli wpływ miało zwiększenie obowiązków nałożonych na

²⁵ Dz. U. poz. 818.

²⁶ Dz. U. poz. 1605 (ustawa weszła w życie 18 października 2016 r.), dalej: ustawa z dnia 23 września 2016 r.

pracownika w zakresie: zwalczania wykrytych na pięciu fermach ognisk Salmonelli oraz realizacji w 2021 r. programu badań urzędowych Salmonella w stadach brojlerów kurzych (przeprowadzono 50 kontroli). Poza tym przeprowadzono kontrole we wszystkich gospodarstwach utrzymujących drób²⁷ pod kątem spełniania wymogów bioasekuracji w związku z zagrożeniem, jakie niósł ze sobą wirus ptasiej grypy (46 kontroli). Realizacja tych obowiązków odbyła się bez zwiększenia obsady kadrowej.

Wytucznych GLW nie wykonano też w zakresie kontroli gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną. Kontrolą pod kątem dobrostanu objęto w 2019 r. 1,5% gospodarstw (26 z 1697), w 2020 r. 1,5% (22 z 963), w 2021 r. 2,1% (sześć z 396). PLW wyjaśnił, że mniejsza ilość kontroli w latach 2020-2021 wynikała z pandemii COVID-19. Kilkukrotne polecenia GLW nakazywały ograniczenie prac jedynie do czynności niezbędnych. Kontrole dobrostanu bez uzasadnionego podejrzenia naruszenia dobrostanu nie były za takie uznane, natomiast były wykonywane przy okazji kontroli składanych przez rolników wniosków o dopłaty na modernizację gospodarstw. Dodatkowo sytuacja kadrowa w PIW nie pozwalała na wykonywanie wszystkich wymaganych instrukcjami kontroli. Np. osoba odpowiedzialna za dobrostan w 2021 r. wykonała 139 kontroli różnych podmiotów oraz około 30 kontroli interwencyjnych dotyczących niewłaściwego utrzymywania zwierząt. Ponadto kontrole dobrostanu dokonywane były w rzeźniach w przypadku przywozu świń z gospodarstw na terenie powiatu łukowskiego. Kontrola taka obejmowała zagadnienia opisane w rozdziale II ust. 4 pkt 1. ppkt 9 Instrukcji GLW w zakresie ogólnego stanu zdrowia zwierząt, co jest punktem wspólnym dla zachowanego dobrostanu zarówno na terenie gospodarstwa, poprzez transport, jak i w momencie przyjęcia do rzeźni. W przypadku stwierdzenia niezgodności w zakresie dobrostanu automatycznie zostałaby przeprowadzona kontrola zarówno środka transportu, jak i miejsca pochodzenia zwierząt.

Opis niewystarczającej liczby przeprowadzonych kontroli dobrostanu zwierząt w 2019 r. przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli tom II str. 250-296)

5.3. W okresie objętym kontrolą na terenie powiatu łukowskiego nie stwierdzono ognisk ASF. W związku z wyznaczeniem ognisk w sąsiednich powiatach:

- rozporządzeniami Wojewody Lubelskiego²⁸ i PLW²⁹ na terenie powiatu łukowskiego określono obszary: zapowietrzony (jednokrotnie, w promieniu co najmniej 3 km od ogniska) i zagrożony (dwukrotnie, sięgający co najmniej 7 km poza obszar zapowietrzony);
- PLW zwrócił Gminie Wojcieszków i Starostwu Powiatowemu w Łukowie koszty w kwocie 16,8 tys. zł, poniesione na zakup mat dezynfekcyjnych, progów zwalniających, elementów montażowych do mat i progów, wypłaty ekwiwalentu za udział straży pożarnej w działaniach ratowniczych, zakup: paliwa, węży do podlewania mat, elementów montażowych do znaków informacyjnych dotyczących ASF, tablic informacyjnych;
- przeprowadzono perlustracje gospodarstw w obszarze zapowietrzonym, podczas których przeprowadzono badania kliniczne i skontrolowano prawidłowość prowadzenia księgi rejestracji i oznakowanie trzody chlewnej (zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja

²⁷ Również tych zajmujących się pozyskaniem jaj konsumpcyjnych w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego

²⁸ Rozporządzenia Wojewody Lubelskiego: Nr 23 z dnia 6 lipca 2018 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń na terenie powiatów radzyńskiego i łukowskiego (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2018 r. poz. 3242) i Nr 2 z dnia 25 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń na terenie powiatu bialskiego, łukowskiego i radzyńskiego (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2017 r. poz. 3165).

²⁹ Rozporządzenie Nr 2/2018 PLW z dnia 29 czerwca 2018 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń na części obszaru powiatu łukowskiego (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2018 r. poz. 3158).

2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń³⁰). Skontrolowano 1987 gospodarstw (pustych i pełnych) i pobrano od 558 sztuk świń próby krwi do badania w kierunku ASF;

- sporządzono i zaktualizowano spis gospodarstw, w których utrzymywane były świny w obszarach zagrożonych (§ 12 rozporządzenia w sprawie zwalczania ASF), przeprowadzono perlustrację ponad 2 tys. gospodarstw objętych spisem, pobrano próbki krwi (ponad 7 tys.) do badań, skontrolowano prawidłowość prowadzenia księgi rejestracji i oznakowanie trzody chlewnej.

(akta kontroli tom I str. 132-160)

Na terenie powiatu łukowskiego, w związku z brakiem ognisk ASF, nie dokonywano likwidacji ani utylizacji zwierząt.

(akta kontroli tom I str. 132-139)

W latach 2017-2021 PLW wydał 2069 decyzji po kontroli bioasekuracji na podstawie art. 48b ustawy o ochronie zdrowia zwierząt. Decyzje zawierały elementy określone w art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego³¹, w tym uzasadnienie.

(akta kontroli tom II str. 75, 77, 84-88)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Rejestrze podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną przez PIW wystąpiły braki we wpisach numeru PESEL lub NIP, jeżeli został nadany.

Było to niezgodne z postanowieniami art. 11 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, po zmianach wynikających z ustawy z dnia 23 września 2016 r.

PLW wyjaśnił, że rejestr zawierał informacje wystarczające do identyfikacji podmiotów, zgodnie z celem ww. ustawy. Jej wymogi do czasu nowelizacji w końcu 2016 r., nie przewidywały wpisywania nr NIP i PESEL. Wpisy zostały uzupełnione, jeżeli we wnioskach zawarto takie informacje, w pozostałych przypadkach są sukcesywnie uzupełniane.

Na próbie dwóch wniosków i wydanych decyzji ustalono, że dane z nich wynikające zostały poprawnie ujęte w rejestrze, a dane identyfikacyjne uzupełniono.

(akta kontroli tom II str. 250-252, 271-284)

2. W 2019 r. przeprowadzono 26 kontroli dobrostanu zwierząt w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną, co stanowiło jedynie 1,53% z 1697 gospodarstw zaewidencjonowanych w bazie Vet-Link.

Zgodnie z Instrukcją GLW, kontrolami warunków utrzymywania zwierząt w gospodarstwie powinno być objęte 5% gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie na terenie powiatu, niezależnie od liczby utrzymywanych w nich zwierząt.

PLW wyjaśnił, że w 2019 r. faktyczna ilość stad świń na terenie powiatu łukowskiego była znacznie niższa niż ilość wskazywana w bazie ARiMR, a zatem dane pozyskane z tej bazy były znacznie zawyżone. W 2020 r. PLW utworzył własną bazę stad świń, która stanowiła podstawę skorygowania faktycznej ilości stad.

(akta kontroli tom II str. 251-255, 260-270, 285, 295-296)

OCENA CZĄSTKOWA

W PIW na bieżąco dokonywano wpisów do rejestru podmiotów nadzorowanych, a brakujące w tym rejestrze dane identyfikacyjne podmiotów – dla objętych badaniem działalności nadzorowanych – uzupełniono w trakcie kontroli NIK. PLW podjął prawidłowe działania w związku ze stwierdzeniem ognisk ASF w sąsiednich

³⁰ Dz. U. poz. 754, dalej: rozporządzenie w sprawie zwalczania ASF.

³¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 735, ze zm.

powiatach i wyznaczeniem na terenie powiatu łukowskiego obszarów: zapowietrzonego i zagrożonych. Kontrolą weterynaryjną w zakresie dobrostanu zwierząt obejmowano wszystkie badane obszary działalności nadzorowanej, a mniejsza od wymaganej w Instrukcji GLW liczba kontroli ferm drobiu (w 2021 r.) i trzody chlewnej (w latach 2020-2021) spowodowana była sytuacją epidemiczną, prowadzeniem kontroli bioasekuracji oraz brakami kadrowymi. Nieprawidłowością było natomiast nieobjęcie w 2019 r. kontrolą dobrostanu 5% gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o:

Przeprowadzanie kontroli dobrostanu zwierząt, po ustaniu epidemii COVID-19, w liczbie przewidzianej Instrukcją GLW.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 10 lutego 2022 r.

Kontroler
Piotr Kwaśniak
główny specjalista kontroli państwowej

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Szempruch

.....
Podpis

.....
Podpis